

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av sjukförsäkringslagen och av lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att sjukförsäkringslagen, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för företagare, lagen om sjömanspensioner och pensionslagen för den offentliga sektorn ändras.

Enligt förslaget ändras bestämmelsen om särskild graviditetspenning i sjukförsäkringslagen när det gäller sådana riskfaktorer i fråga om arbetsuppgifter och arbetsförhållanden som berättigar till särskild graviditetspenning. Förteckningen över riskfaktorer blir mer omfattande än för närvarande. Dessutom föreslås det att det ska vara möjligt att få partiell särskild graviditetspenning, om en gravid arbetstagare övergår till deltidsarbete på grund av en riskfaktor i fråga om arbetsuppgifterna eller arbetsförhållandena.

Det föreslås att bestämmelserna om donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål förtydligas i sjukförsäkringslagen. Enligt förslaget ändras dessutom hur donationsdagpenningen bestäms så att beloppet motsvarar det inkomstbortfall som orsakas av tagande av organ, vävnad eller celler, eller deltagande i anknytande nödvändiga undersökningar. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för företagare, lagen om sjömanspensioner och pensionslagen för den offentliga sektorn föreslås ändringar som är nödvändiga för de ändringar som gäller donationsdagpenningen.

Det föreslås att en bestämmelse om specialvårdspenning i sjukförsäkringslagen ändras när det gäller reglering om barnets vårdenhets.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 8 kap. 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1228/2016,
ändras 9 kap. 3 § 1 mom., 10 kap. 2 § 2 mom. 1 punkten, 11 kap. 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. 3 punkten och 13 §,
av dem 9 kap. 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag 28/2022 och 11 kap. 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. 3 punkten och 13 § sådana de lyder i lag 535/2019, samt
fogas till 8 kap. en ny 1 b §, till 9 kap. en ny 4 a § och till 11 kap. en ny 16 § som följer:

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

1 b §

Donationsdagpenning

Till försäkrade betalas donationsdagpenning för ersättning av det inkomstbortfall som orsakas av att organ, vävnad eller celler tas och anknytande nödvändiga undersökningar utförs.

Donationsdagpenning betalas till arbetsgivaren till den del arbetstagaren på grundval av ett anställningsförhållande har rätt till lön eller motsvarande ersättning för den tid då arbetstagaren inte har kunnat utföra sitt arbete på grund av tagande av organ, vävnad eller celler, eller anknytande nödvändiga undersökningar och när det i anställningsvillkoren avtalats om att dagpenningen eller en del av den ska betalas till arbetsgivaren. Donationsdagpenning betalas inte till arbetstagaren för samma tid till den del förmånen motsvarar lönen.

Om inte något annat föreskrivs särskilt, ska i fråga om donationsdagpenning tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om sjukdagpenning. På donationsdagpenning tillämpas dock inte bestämmelserna om sjukdagpenning i 7 kap. 1 och 3 §, 8 kap. 1, 2, 4, 4 a, 5 och 5 a §, 6–10 §, 11 kap. 1, 2, 5–8, 10 och 14 § samt 12 kap. 2–4, 6, 7, 10 § 2 mom., 11 och 12 §.

9 kap.

Föräldradagpenning

3 §

Rätt till särskild graviditetspenning

En försäkrad som är gravid och är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, har rätt till särskild graviditetspenning, om en kemisk, biologisk, fysikalisk eller fysisk faktor, arbetsmiljön eller någon annan motsvarande omständighet som hänför sig till den försäkrades arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden äventyrar den försäkrades eller fostrets hälsa. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om när det kan bedömas att den försäkrades arbetsuppgifter eller förhållandena på arbetsplatsen äventyrar den försäkrades eller fostrets hälsa samt om vilka utredningar den försäkrade ska framlägga vid ansökan om särskild graviditetspenning.

4 a §

Betalning av partiell särskild graviditetspenning

Trots vad som föreskrivs i 4 § 2 mom. kan partiell särskild graviditetspenning betalas, om den försäkrade har kommit överens om deltidsarbete med sin arbetsgivare och den försäkrades dagliga arbetstid av de orsaker

som nämns i 3 § är högst fem timmar. Dessutom är en förutsättning att deltid arbetet medför inkomstbortfall för den försäkrade.

En företagare kan få partiell särskild graviditetspenning, om den dagliga arbetstiden är högst fem timmar av de orsaker som nämns i 3 § och detta medför inkomstbortfall för företagaren.

Om en den försäkrade arbetar i flera arbetsförhållanden, eller både som anställd och företagare, förutsätts för betalning av partiell särskild graviditetspenning att den dagliga sammanlagda arbetstiden är högst fem timmar.

10 kap.

Specialvårdspenning

2 §

Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning

Rätt till specialvårdspenning har en försäkrad som deltar

1) i sådan vård eller rehabilitering på nivån för specialiserad sjukvård som ges på grund av barnets sjukdom eller handikapp, om den läkare som vårdar barnet anser deltagandet vara nödvändigt; för att specialvårdspenning ska betalas förutsätts dessutom i fråga om barn som har fyllt sju år att sjukdomen är svår eller att handikappet är gravt,

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

5 §

Ersättning för inkomstbortfall

Som ersättning för inkomstbortfall beaktas den ersättning för inkomstbortfall som den försäkrade får på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom enligt de olika lagarna om olycksfall i arbetet, den ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på trafikförsäkringslagen, patientförsäkringslagen eller de olika lagarna om olycksfall i militärtjänst, dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar samt donationsdagpenning enligt 18 § 2 mom. i lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål.

6 §

Förmånsbaserad inkomst

Förmånsbaserad inkomst beräknas på basis av följande ersättningar för inkomstbortfall och sociala förmåner som erhållits under granskningsperioden:

3) dagpenningsförmån enligt 1 kap. 4 § 6 punkten, med undantag för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar och donationsdagpenning enligt 18 § 2 mom. i lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål,

13 §

Beloppet av partiell särskild graviditetspenning och partiell föräldrapenning

Trots vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag är beloppet av den partiella särskilda graviditetspenningen och den partiella föräldrapenningen likväl alltid hälften av den särskilda graviditetspenningens eller föräldrapenningens belopp.

16 §

Beloppet av donationsdagpenning

Donationsdagpenningen bestäms på basis av den lön som den försäkrade skulle ha fått i sitt anställnings- eller tjänsteförhållande, om inte han eller hon hade varit förhindrad att utföra sitt arbete på grund av tagande av organ, vävnad eller celler, eller anknytande nödvändiga undersökningar. Beloppet av dagpenningen är en tjugofemtedel av månadsinkomsten. Om det inte läggs fram tillförlitliga uppgifter om beloppet av inkomstbortfallet, bestäms donationsdagpenningen på basis av den lön som den försäkrade fick omedelbart innan han eller hon var förhindrad att utföra sitt arbete på grund av tagande av organ, vävnad eller celler, eller anknytande nödvändiga undersökningar.

Företagares donationsdagpenning är en trehundradel av den årsinkomst som fastställts enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare och som gällde när förmånen började.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 11 kap. 14 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 11 kap. 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag
883/2015
som följer:

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

14 §

Indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall

Om den som retroaktivt beviljas folkpension, barnförhöjning enligt folkpensionslagen, garantipension eller pension på grundval av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagaverksamhet, avträdelsestöd eller dagpenning enligt 1 kap. 4 § 6 punkten i sjukförsäkringslagen, rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning, dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, har fått en arbetslöshetsförmån för samma tid, får arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten driva in den grundlösa arbetslöshetsförmånen från den pension, det avträdelsestöd, den dagpenning eller den olycksfallspension som betalas retroaktivt.

Lag

om ändring av 2 och 74 § i lagen om pension för arbetstagare

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 2 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 40/2022, och 74 § 3 mom. 8 punkten, sådan den lyder i lag 1468/2019, som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått graviditets-, särskild graviditets- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

74 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

8) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, eller av den lön som ligger till grund för donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001) för den tid för vilken donationsdagpenningen har betalats till arbetstagaren,

Lag

om ändring av 2 och 68 § i lagen om pension för företagare

ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 2 § 1 mom. 9 punkten, sådan den lyder i lag 41/2022, och 68 § 3 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 1469/2019, som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har fått graviditets-, särskild graviditets- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringssupdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

68 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

7) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock så att den arbetsinkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, eller av den lön som ligger till grund för donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001) för den tid för vilken donationsdagpenningen har betalats till företagaren,

Lag

om ändring av 2 och 80 § i lagen om sjömanspensioner

ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 2 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 42/2022, och 80 § 3 mom. 8 punkten, sådan den lyder i lag 1471/2019, som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått graviditets-, särskild graviditets- eller föräldrapenning, sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

8) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, eller av den lön som ligger till grund för donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001) för den tid för vilken donationsdagpenningen har betalats till arbetstagaren,

Lag

om ändring av 3 och 87 § i pensionslagen för den offentliga sektorn

ändras i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 3 § 1 mom. 8 punkten, sådan den lyder i lag 44/2022, och 87 § 3 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 1472/2019, som följer:

3 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

8) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått graviditets-, särskild graviditets- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

87 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

6) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, eller av den lön som ligger till grund för donationsdagpenning enligt lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001) för den tid för vilken donationsdagpenningen har betalats till arbetstagaren,
